

JAARVERSLAG **2018**
ANNUAL REPORT

Wat er ook gebeurt...

FATUM SCHADEVERZEKERING N.V.
FATUM LEVENSVZERZEKERING N.V.
FATUM INVESTMENTS N.V.

HOOFDKANTOOR / HEAD OFFICE

Noorderkerkstraat 5 - 7, Paramaribo

Telefoon (+597) 471541

Fax (+597) 410067

BIJKANTOREN / BRANCHES

Kwattaweg 405, Paramaribo

Telefoon (+597) 465755

Fax (+597) 530801

Landingstraat 14, Nieuw-Nickerie, district Nickerie

Telefoon (+597) 231537

Fax (+597) 232031

Oost-West Verbinding 51, Meerzorg, district Commewijne

Telefoon (+597) 354395

Fax (+597) 354401

E-MAIL: FATUM@SR.NET

WEBSITE: WWW.FATUM-SURINAME.COM

JAARVERSLAG 2018
ANNUAL REPORT 2018

Inhoudsopgave

	Pagina
Algemene informatie	6
Visie, Missie, Profiel	7
Vijf jaar geconsolideerde kerncijfers 2014 - 2018	8
Pre-advies van de Raad van Commissarissen	9
Verslag van de Directie	10
SAMENGEVATTE JAARREKENING	
Geconsolideerde balans per 31 december 2018	16
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018	17
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2018	18
TOELICHTING	
Grondslagen voor consolidatie, waardering en resultaatbepaling	19
Toelichting op de geconsolideerde balans	23
Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening	29
Vennootschappelijke balans per 31 december 2018	31
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018	32
Toelichting op de vennootschappelijke balans	33
Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening	36
OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	38
ENGLISH VERSION	
<i>Summary of the Annual Report 2018</i>	
Key Data 2014 - 2018	43
Report of the Supervisory Board	44
Report of the Management	45
Consolidated Balance Sheet as at December 31, 2018	49
Consolidated Profit and Loss Account for the year ended December 31, 2018	50

RAAD VAN COMMISSARISSEN

Mr. Ch. A. Calor - voorzitter
Mr. A. R. Baarh
M. Goede
Prof. Dr. R. Lai A Fat
Ir. M. P. Hindori

DIRECTEUR

N. W. Lalbiharie

ONDERDIRECTEUR

M. V. Parsan, MBA

SECTORLEIDERS EN DAARAAN GELIJKGESTELDEN

Mevr. H. Jadi
Mr. D. Lala
S. Sordjo
R. Soemeer MSc.

ACCOUNTANTS

BDO Assurance N.V.

MEDISCH ADVISEUR

Drs. F. C. Chan Pin Jin

HERVERZEKERINGSADVISEUR

A. I. H. Witteveen

JURIDISCH ADVISEUR

Mr. S. Mangroelal

Visie, missie, profiel

VISIE

FATUM is de meest service gerichte financiële dienstverlener voor elke inwoner van Suriname.

MISSIE

FATUM biedt zekerheid aan personen en bedrijven. Door de financiële gevolgen van alledaagse risico's aan ons over te dragen, kunnen onze klanten met meer zekerheid ondernemen, wonen, werken, leven en zich ontwikkelen. Wij zijn ondernemend, integer en gericht op samenwerking. Wij geven bovendien rekenschap aan de maatschappij waar wij deel van zijn.

PROFIEL

FATUM is een dynamische financiële dienstverlener met een ruim pakket aan verzekerings- en beleggingsproducten voor de Surinaamse markt. De middelen die uit de onderneming worden gegenereerd, worden voornamelijk geïnvesteerd in de lokale economie. Wij zijn als oudste verzekeringsmaatschappij in Suriname een stabiele factor en een betrouwbare financiële partner. Met de enthousiaste inzet van onze deskundige medewerkers en tussenpersonen willen wij uitblinken door de excellente kwaliteit van onze dienstverlening.

Ons handelen wordt bepaald door drie kernwaarden:

ONDERNEMEND

Het vroegtijdig signaleren van kansen en/of risico's en op grond hiervan adequaat handelen.

INTEGER

Het hanteren van sociale en ethische normen die algemeen aanvaard zijn. FATUM onderschrijft de tien principes van 'The Global Compact'.

TEAMWORK

Het gebruikmaken van elkaars kennis en die van partners om een solide resultaat voor de klant te bereiken.

FATUM

AL 137 JAAR

UW BETROUWBARE FINANCIËLE PARTNER

WAT ER OOK GEBEURT...

Vijf jaar geconsolideerde kerncijfers 2014 - 2018

Bedragen in duizenden SRD¹ m.u.v. de gegevens per aandeel

Balans	2014	2015	2016	2017	2018
Balanstotaal	267.210	281.583	479.638	450.980	404.845
Beleggingen	236.493	228.262	386.613	342.542	328.649
Voorzieningen	39.699	55.950	117.794	130.068	116.846
Eigen vermogen	136.000	102.390	183.308	193.371	149.226
Resultaten					
Omzet					
Premie-inkomen schade	32.255	32.966	41.441	53.734	53.902
Premie-inkomen leven	3.199	3.949	3.648	3.675	3.846
Opbrengst beleggingen	<u>16.109</u>	<u>-3.372</u>	<u>46.233</u>	<u>-1.295</u>	<u>-50.829</u>
	51.563	33.543	91.322	56.114	6.919
Bedrijfslasten					
Herverzekeringspremies	6.921	6.420	13.031	14.362	14.303
Mutatie technische voorziening	1.192	509	6.808	3.886	-596
Netto geleden schade	14.352	10.708	13.410	10.189	7.614
Provisie en kosten	<u>13.180</u>	<u>12.652</u>	<u>11.813</u>	<u>17.713</u>	<u>20.003</u>
	35.645	30.289	45.062	46.150	41.324
Winst en winstbestemming					
Resultaat technische rekening en beleggingen	15.918	3.254	46.260	9.964	-34.405
Andere baten/lasten	<u>-760</u>	<u>-12.472</u>	<u>56.604</u>	<u>15.312</u>	<u>14.266</u>
Resultaat vóór belasting	15.158	-9.218	102.864	25.276	-48.671
Belastingen	<u>1.410</u>	<u>-10.557</u>	<u>-32.476</u>	<u>-14.914</u>	<u>11.648</u>
Resultaat na belasting	16.568	-19.775	70.388	10.362	-37.023
- In bedrijf gehouden/reservering	10.568	-	62.888	2.862	
- Dividend	6.000	7.500	7.500	7.500	7.000
Cijfers per aandeel van nominaal SRD 0,025					
Nettowinst	82,84	-	351,94	51,81	-
Dividend	22,50	37,50	37,50	37,50	35,00
Eigen vermogen	680,00	524,45	919,04	966,86	746,13

¹ SRD = Surinaamse Dollar

Pre-advies van de Raad van Commissarissen

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van FATUM Schadeverzekering N.V.

ALGEMEEN

Met genoegen informeren wij u over het boekjaar 2018. In 2018 heeft de vennootschap verder gewerkt aan het realiseren van de gestelde targets in een omgeving waarin er enigszins verbetering optrad in de economische indicatoren. Echter zijn er enkele omgevingsfactoren waar er terdege rekening mee gehouden dient te worden in de hierna volgende jaren m.n. veranderingen in wetgeving, de National Risk Assessments welke vergaande consequenties kunnen hebben voor m.n. de financiële sector.

OVERLEG

Gedurende 2018 heeft de Raad regelmatig met de directie vergaderd over de periodieke tussentijdse interne rapportages, relevante bedrijfs- en marktontwikkelingen en het investerings-, beleggings- en debiteurenbeleid. Over deze aandachtspunten heeft de Raad adviezen uitgebracht. Specifieke aandachtspunten gedurende het verslagjaar waren met name de holdingstructuur, compliance maatregelen en de gevolgen van aankomende wetgeving.

JAARREKENING EN VOORSTEL WINSTVERDELING

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 29 lid 4 van de statuten, is het ons een genoegen om u het volgende te berichten over de jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V., bestaande uit de geconsolideerde en de vennootschappelijke jaarrekening:

Wij hebben de geconsolideerde en vennootschappelijke balans per 31 december 2018 en de geconsolideerde en vennootschappelijke winst- en verliesrekening over het boekjaar 2018, alsmede de daarbij behorende toelichting, laten onderzoeken. Wij adviseren u de betreffende jaarrekening, die de directie samen met de verklaring van BDO Assurance N.V. heeft aangeboden, gedateerd 23 december 2019, conform vast te stellen. Deze vaststelling strekt tot décharge van de directie voor het bestuur en beheer en van de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

De directie stelt voor om een bedrag van SRD 7.000.000,- ten laste van de Algemene Reserve als dividend in contanten uit te keren. Met dit voorstel kunnen wij ons verenigen.

BENOEMINGEN RAAD VAN COMMISSARISSEN

Volgens het rooster van aftreden, zoals bepaald in artikel 20 van de statuten van FATUM Schadeverzekering N.V., dienen er twee commissarissen af te treden. Echter zal in verband met het opzetten van een holdingstructuur voor de FATUM Groep de samenstelling van de Raad van Commissarissen in januari 2020, na goedbevinding van de Centrale Bank van Suriname worden aangepast.

De Raad bedankt de directie voor de wijze waarop zij de belangen van de vennootschap in het afgelopen boekjaar heeft behartigd. Onze dank gaat ook uit naar de medewerkers en tussenpersonen voor hun bijdrage in het afgelopen boekjaar.

Paramaribo, 24 december 2019

Raad van Commissarissen

Mr. Ch. A. Calor - voorzitter

Mr. A. R. Baarh

M. Goede

Prof. Dr. R. Lai A Fat

Ir. M. P. Hindori

ALGEMEEN

Het is ons een genoegen u hierbij, zij het verlaat, het jaarverslag van onze organisatie aan te bieden. Dit verslag verschaft uitgebreide informatie over de onderneming en de in 2018 behaalde resultaten. Voor zover relevant belichten wij de ontwikkelingen in het haast afgelopen jaar 2019. Ook de vooruitzichten voor het jaar 2020 komen aan de orde.

In 2018 is de Surinaamse economie wederom geconfronteerd met zware macro-economische uitdagingen. De monetaire situatie en de overheidsbegroting waren van dien aard dat de regering van Suriname haar beleidsprogramma's vooral kon financieren door binnenlandse en buitenlandse leningen aan te gaan. Dit heeft ertoe geleid dat de diverse ratingbureaus de rating voor Suriname verder hebben aangescherpt.

Een uitdaging voor de regering blijft de vermindering van de overheidsuitgaven en de verhoging van de overheidsinkomsten. In 2018 is de voorgenomen invoering van de Belasting over de Toegevoegde Waarde aangehouden. In 2019 is, zij het met veel kritiek vanuit de samenleving, de Wet Rij- en Voertuigenbelasting ingevoerd. Inmiddels heeft de regering aangekondigd dat deze wet op enkele punten aangepast zal worden.

De Surinaamse economie groeide in 2018 met 2% en de jaareinde-inflatie bedroeg 5,4% (2017: 9,2%)

In Nederland heeft de douane ultimo april 2018 een geldzending van EUR 19,5 miljoen aangehouden. De zending was verzorgd door de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Intussen heeft de CBvS in samenspraak met de regering van Suriname stappen ondernomen om de geldzending vrij te krijgen. Het is de eerste keer dat een geldzending is aangehouden. Bij eerdere gelegenheden volstond Nederland met het stellen van de gebruikelijke vragen aan de Centrale Bank van Suriname. Deze keer nam de Nederlandse douane kennelijk geen genoegen met de reguliere antwoorden en kreeg de Centrale Bank van Suriname kreeg een reeks aanvullende vragen voorgelegd. Intussen is deze zaak in behandeling bij de rechtbank in Nederland en naar verwachting zal nog dit kalenderjaar een uitspraak volgen.

DE BEDRIJFSTAK

Wetgeving

WET TOEZICHT OP HET VERZEKERINGSBEDRIJF

Ten tijde van de opmaak van dit verslag was de (concept)wet Toezicht op het Verzekeringsbedrijf met enkele amendementen opnieuw voor commentaar aangeboden aan de Surinaamse Vereniging van Assurantiemaatschappijen. Het is verwachtbaar dat de introductie van deze wet grote impact zal hebben op de interne bedrijfsvoering van verzekeraars, vooral voor het agentenbeleid, de vorming van voorzieningen en de maximalisering van de deelname in het aandelenkapitaal van een verzekeringsmaatschappij.

INVOERING VAN DE WET BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE

In 2017 is de Surinaamse regering gestart met voorbereidingen om het belastingstelsel aan te passen. Hierbij zal de Belasting over de Toegevoegde Waarde in de plaats komen van de in 1997 geïntroduceerde Omzetbelasting. Ten tijde van de opmaak van dit verslag was reeds bekendgemaakt dat de voorgenomen invoeringsdatum van 1 juli 2018 niet meer haalbaar was en dat de invoering van deze wet is aangehouden.

INVOERING VAN DE WET RIJ- EN VOERTUIGENBELASTING

De overheid heeft de Wet Rij- en Voertuigenbelasting per 1 januari 2019 ingevoerd. Vanuit de gemeenschap is veel kritiek geleverd op deze wet. Inmiddels heeft de overheid toegezegd dat er aanpassingen zullen worden doorgevoerd aan deze wet. Ten tijde van de opmaak van dit verslag was nog niet duidelijk wat er was aangepast.

BEDRIJF

Verzekeringen

BRANCHE MOTORRIJTUIGEN

In 2018 is de Blikschaderegeling ingevoerd. Dat houdt in dat de politie geen assistentie meer verleent bij aanrijdingen met alleen materiële schade. De politie rukt wel uit bij aanrijdingen waarbij de bestuurder geen rijbewijs heeft, of onder invloed van alcohol of bedwelmende middelen is. Ook als er personen lichamelijk letsel hebben opgelopen, zal de politie assistentie verlenen. Na de invoering van deze regeling heeft er een evaluatie plaatsgevonden binnen de Surinaamse Vereniging van Assurantiemaatschappijen. Een constatering was dat, bij gevallen waarvoor wel assistentie verleend moet worden, de bereikbaarheid van de politie voor verbetering vatbaar is.

BRANCHE BRAND

Als gevolg van rukwinden en daardoor meer dan de gebruikelijke regenval – vermoedelijk te wijten aan klimaatverandering - is er steeds vaker schade aan daken van panden. Daarom is de FATUM in 2017 gestart met het aanbieden van een storm- en rukwindendekking aan particuliere en commerciële klanten. Een evaluatie toont aan dat veel klanten positief hebben gereageerd op deze aanvullende dekking. FATUM heeft deze dekking nu standaard in haar productenpakket opgenomen.

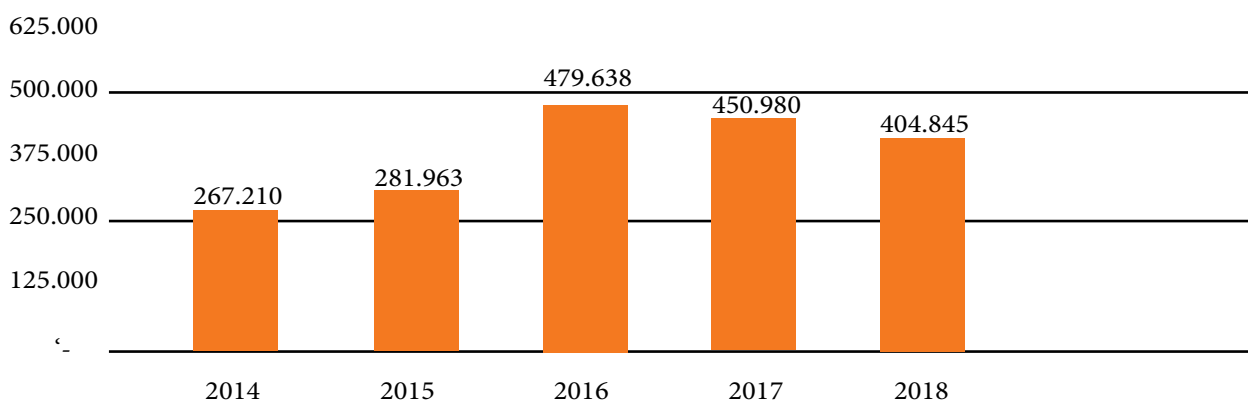
BRANCHE LEVEN & PENSIOEN

FATUM heeft haar pensioenproduct, het pensioen-spaarplan, na de invoering van de Wet op Algemeen Pensioen 2014 formeel voorgelegd aan de Pensioenraad. In 2018 is uitvoering gegeven aan het stappenplan ter naleving van deze wet, nadat de stappen c.q. consequenties hiervan uitvoerig zijn besproken binnen het Bestuur van het Pensioenfonds voor de FATUM Schadeverzekering N.V. Met de Centrale Bank van Suriname is afgestemd over met name de aanmelding van het personeel bij het Algemeen Pensioenfonds en de overdracht van reeds opgebouwde pensioenverplichtingen aan FATUM Levensverzekering N.V.

BELEGGEN EN BELEGGINGSOPBRENGSTEN

Het beleggingsresultaat over 2018 is evenals het jaar daarvoor sterk beïnvloed door de indirecte beleggingsopbrengsten. Vooral de afwaardering van het pakket aandelen van De Surinaamsche Bank N.V., waarvan de beurskoers in het boekjaar is afgewaardeerd van SRD 47,75 naar SRD 8,= heeft een behoorlijk negatief resultaat gehad op het beleggingsresultaat in 2018. Daarnaast zijn in het boekjaar substantiële voorzieningen getroffen ten behoeve van de hypotheekportefeuille voor vermoedelijk oninbare vorderingen. Tevens is een significant verlies gerealiseerd als gevolg van de verkoop van een pakket hypothecaire leningen. Het gevolg hiervan was sterk negatief voor het beleggingsresultaat.

BALANSTOTALEN 2014 - 2018 (IN DUIZENDEN SRD)

Deze grafiek toont het verloop van het balanstotaal over de periode 2014-2018. De koersaanpassingen van vreemde valuta en de hieruit voortkomende herwaardering van de beleggingen toont de progressieve stijging van het balanstotaal vanaf 2016 ten opzichte van 2015. De afname van het balanstotaal in 2018 werd, zoals eerder vermeld, veroorzaakt door de afwaardering van de Surinaamse effectenportefeuille en door getroffen voorzieningen.

TUSSENPERSONEN

Op basis van de resultaten van de in 2017 gemaakte diepte-analyse begon FATUM in 2018 met de aanscherping van het agentenbeleid zodat deze belangrijke schakel tussen ons bedrijf en de cliënten een betere bijdrage kan leveren aan het resultaat van onze onderneming. Het is de bedoeling om met de resultaten van deze aanpak in 2019-2020 een vernieuwd beleid jegens onze agenten uit te stippelen en uit te voeren. Daarnaast zijn er ten behoeve van de hypotheekportefeuille substantiële voorzieningen getroffen.

KANTOREN / DISTRIBUTIENETWERK

HOOFDKANTOOR PARAMARIBO

Om de dienstverlening te verbeteren is gestart met de renovatie van diverse werklocaties. Reeds opgeleverd zijn de afdelingen Polis Administratie & Herverzekeringen en de Centrale Schade Administratie.

FILIAAL NICKERIE

Ons kantoorpand in Nieuw-Nickerie is volledig gerenoveerd en heeft nu een klantvriendelijke uitstraling. Hiermee is de aanzet gegeven om onze cliënten op een servicegerichte wijze te bedienen. In 2018 hebben wij onze marktpositie in Nickerie niet alleen behouden en zelfs enigszins verbeterd, uiteraard met de bijdrage van onze tussenpersonen.

FILIAAL COMMIEWIJNE

In maart 2018 openden wij ons filiaal te Meerzorg in Commewijne. De beschikbaarheid van FATUM-informatie en -diensten is door klanten en tussenpersonen positief ervaren. Wij hebben ons doel bereikt om in het district Commewijne de dienstverlening dichterbij de klanten te brengen. In 2018 kreeg ons filiaal aanvullende bevoegdheden voor de acceptatie en afwikkeling van schade. Daarmee verleent dit bijkantoor aan de klanten in Commewijne en Marowijne dezelfde diensten als het hoofdkantoor.

FILIAAL KWATTA

In 2018 is ook ons filiaal te Kwatta klantgericht gemaakt, opdat daar in de toekomst, net als in Commewijne en Nickerie, dezelfde diensten aangeboden kunnen worden als op het hoofdkantoor.

ISO-CERTIFICERING

In 2018 is gestart met de overstap van ISO 9001:2008 naar ISO 9001:2015. De afdeling Kwaliteitsmanagement maakte een analyse van de (interne) aanpassingen c.q. voorwaarden om deze transitie succesvol te doen verlopen. De focus bij ISO 9001:2015 ligt primair bij risicomanagement en leiderschap. Ten tijde van de opmaak van dit verslag waren de resultaten van de externe audit reeds bekend; onze organisatie is ISO 9001:2015-gecertificeerd.

ORGANISATIE EN MEDEWERKERS

Om onze klanten optimale dienstverlening te garanderen, besteedt FATUM speciale aandacht aan de voortdurende training en motivatie van de medewerkers. Ook in 2018 zijn er diverse interne trainingen verzorgd voor ons personeel.

JUBILARISSEN

In het verslagjaar 2018 mochten wij zeven jubilarissen huldigen. Allereerst de heer K. Martosatiman voor zijn 40-jarig dienstverband en de heer H. Jaharia voor zijn 25-jarig dienstverband. De volgende personen waren 12,5 jaar in dienst: de dames H. Jadi en W. Pardjo en de heren K. Hira, C. Kromoredjo en S. Autar. Wij spreken onze waardering uit voor hun trouwe inzet en feliciteren hen nogmaals met hun jubilea.

VERWACHTINGEN

In ons verslag hebben wij melding gemaakt van enkele positieve ontwikkelingen in onze economie. Het blijft ons doel om het premie-inkomen, de schadeafwikkeling, het beleggingsgebeuren en de incassoproblematiek nauwgezet te volgen en te verbeteren. Van eminent belang blijven verbetering van de customer experience en verhoging van de efficiëntie en productiviteit onze norm. Hierbij is een randvoorwaarde uiteraard de motivatie van onze medewerkers. In 2019 zijn de inspanningen geïntensiveerd om te komen tot vervanging van ons automatiseringssysteem. Hiermee wil FATUM optimaal blijven inspelen op de veranderende behoefte van onze klanten en ons agentenkorps. Het ziet er thans naar uit dat wij in 2019 een definitieve keuze zullen maken uit de door ons geselecteerde softwarepakketten.

ONZE DANK

Wij betuigen bijzondere dank aan onze medewerkers voor hun inzet en loyaliteit in het afgelopen boekjaar. Aan onze cliënten zeggen wij nadrukkelijk dank voor hun niet-aflatende vertrouwen in onze dienstverlening.

N.W. Lalbiharie
Directeur

SAMENGEVATTE
JAARREKENING 2018

Geconsolideerde balans per 31 december 2018

ná resultaatbestemming

In duizenden SRD

	2018	2017
Activa		
<i>Beleggingen</i>		
Onroerende goederen	31.563	47.686
Overige financiële beleggingen	<u>297.086</u>	<u>294.856</u>
	328.649	342.542
<i>Vorderingen</i>		
Vorderingen uit directe verzekeringen en beleggingen	2.090	2.251
Vorderingen groepsmaatschappijen	7.328	24.388
Overige vorderingen	<u>4.850</u>	<u>7.566</u>
	14.268	34.205
<i>Overige activa</i>		
Bedrijfsmiddelen	31.125	31.551
Liquide middelen	<u>19.599</u>	<u>16.980</u>
	50.724	48.531
<i>Overlopende activa</i>		
Overlopende rente	<u>11.204</u>	<u>25.702</u>
Totale activa	<u>404.845</u>	<u>450.980</u>
Passiva		
<i>Groepsvermogen</i>		
Aandelenkapitaal	5	5
Herwaarderingsreserve	30.759	39.421
Algemene reserve	<u>118.462</u>	<u>153.945</u>
	149.226	193.371
<i>Voorzieningen</i>		
	116.846	130.068
<i>Langlopende schulden</i>		
Participaties van deelgerechtigden in het FATUM Suriname Fund	47.193	50.404
Verplichtingen pensioen/spaarplan	<u>9.049</u>	<u>8.135</u>
	56.242	58.539
<i>Kortlopende schulden</i>		
Schulden aan kredietinstellingen	37.022	32.555
Te betalen schaden	13.096	15.544
Schuld aan de Stichting Pensioenfonds van de FATUM Schadeverzekering N.V.	1.710	1.990
Overige schulden	<u>30.159</u>	<u>18.464</u>
	81.987	68.553
<i>Overlopende passiva</i>		
	<u>544</u>	<u>449</u>
Totale passiva	<u>404.845</u>	<u>450.980</u>

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2018

In duizenden SRD

	2018	2017
Baten		
Verdiende premies	44.041	39.161
Beleggingsresultaten	<u>-50.829</u>	<u>-1.295</u>
	-6.788	37.866
Lasten		
Schadelasten	7.614	10.189
Bedrijfskosten (inclusief acquisitiekosten)	<u>20.003</u>	<u>17.713</u>
	<u>27.617</u>	<u>27.902</u>
<i>Resultaat technische rekening en beleggingen</i>	-34.405	9.964
Andere financiële baten en lasten	<u>-14.266</u>	<u>15.312</u>
Resultaat vóór belasting	-48.671	25.276
Belasting	<u>11.648</u>	<u>-14.914</u>
Resultaat na belasting	<u>-37.023</u>	<u>10.362</u>
<i>Winstbestemming</i>		
Dividend in contanten	-	7.500
(Onttrekking) / Toevoeging algemene reserve	<u>-37.023</u>	<u>2.862</u>
	<u>-37.023</u>	<u>10.362</u>

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

In duizenden SRD

	2018	2017
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Winst vóór belasting	-48.671	25.276
Belasting over het resultaat	<u>11.648</u>	<u>-14.914</u>
Resultaat ná belasting	-37.023	10.362
Afschrijvingen	1.532	1.230
Herwaardering beleggingen minus beleggingsreserve	33.712	26.860
Mutatie voorzieningen	-13.322	12.274
Mutatie kortlopende schulden, exclusief bankkrediet	8.967	-1.809
Mutatie vorderingen	<u>34.434</u>	<u>10.584</u>
	28.400	59.501
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		
Investeringen en verstrekkingen in: Belegde middelen (netto)	-31.755	-14.509
Bedrijfsmiddelen	<u>-1.106</u>	<u>-2.109</u>
	-32.861	-16.618
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen		
Belegde middelen	<u>11.936</u>	<u>3.714</u>
	-20.925	-12.904
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Langlopende schulden, exclusief bankkrediet	-2.323	4.671
Bankkrediet	4.467	-53.341
Mutatie overige bezittingen	-	13.523
Dividend	<u>-7.000</u>	<u>-7.500</u>
	-4.856	-42.647
Mutatie liquide middelen	2.619	3.950

Bovenstaand kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de zogenoemde indirecte methode. Alleen die mutaties zijn verwerkt die een wijziging in de liquide middelen tot gevolg hebben gehad. Het effect van valutaverschillen op de saldi van liquide middelen die in vreemde valuta worden aangehouden, is als koersverschil in het resultaat verwerkt.

Toelichting algemeen

INSTRUCTIE VOOR DE LEZER

De samengevatte jaarrekening is een verkorte versie van de jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V. Deze samengevatte jaarrekening bevat niet alle informatie die in de volledige jaarrekening wordt verstrekt en dient gelezen te worden in samenhang met de volledige jaarrekening, waaronder de daarin opgenomen waarderingsgrondslagen en toelichting op de onderscheiden posten. De jaarrekening van FATUM Schadeverzekering N.V., waaraan deze samengevatte jaarrekening is ontleend, is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

GRONDSLAGEN VOOR CONSOLIDATIE EN VERGELIJKENDE CIJFERS

In de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen FATUM Schadeverzekering N.V. en haar nagenoeg 100% dochteronderneming FATUM Levensverzekering N.V. alsmede FATUM Investments N.V. Belangen van derden in het vermogen en resultaat van de deelneming worden afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening vermeld. In 2017 is het belang in Hilly's en Hilly's Autorama N.V. overgedragen aan SUVAM N.V.

De vennootschappelijke jaarrekening van de moedermaatschappij is in dit verslag apart opgenomen. De jaarrekeningen van FATUM Levensverzekering N.V. en FATUM Investments N.V. zijn separaat uitgebracht. Het FATUM Suriname Fund wordt, zijnde een beleggingsproduct van FATUM Investments N.V., niet als afzonderlijke entiteit in de consolidatie betrokken. De door FATUM Investments N.V. uitgegeven participaties in het FATUM Suriname Fund worden als schuld in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Anderzijds worden de - voor wat betreft de vergoeding van interest en waardemutaties - aan de deelgerechtigden van het fonds toekomstige beleggingen (het fonds), die alle eigendom zijn van de FATUM Groep, als bezittingen in de geconsolideerde balans opgenomen.

Ingaande 1 januari 2016 wordt onderscheid gemaakt naar onroerend goed aangehouden als belegging en dat voor eigen gebruik. De vergelijkende cijfers zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Onroerend goed aangehouden als belegging wordt niet afgeschreven. Waardestijgingen als gevolg van periodieke herwaardering komen in beginsel ten gunste van het resultaat als indirecte beleggingsopbrengsten, rekening houdend met latente belastingverplichtingen. Vanwege de omvang van de waardestijgingen zijn de waardestijgingen van deze beleggingen in onroerend goed in 2016 ten gunste van het eigen vermogen (herwaarderingsreserve) gebracht, rekening houdend met latente belastingverplichtingen. De herwaarderingsreserve voor onroerend goed aangehouden als belegging is afzonderlijk opgenomen.

VREEMDE VALUTA WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de onderstaande koersen per balans-datum. Baten en lasten uit hoofde van transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koersen op transactiedatum. De verschillen verbandhoudende met wijzigingen van wisselkoersen worden afzonderlijk in de winst- en verliesrekening verwerkt onder het hoofd 'Andere financiële baten en lasten'.

De voor de omrekening in lokale valuta gebruikte koersen per balansdatum zijn als volgt:

	2018	2017
<i>US-dollar (USD)</i>	SRD 7,52	SRD 7,52
<i>Euro (EUR)</i>	8,58	8,94

WAARDERINGSGRONDSLAGEN

ALGEMENE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Waar nodig is een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

SPECIFIEKE WAARDERINGSGRONDSLAGEN

Onroerende goederen

Onroerend goed aangehouden als belegging wordt niet afgeschreven. Waarestijgingen als gevolg van periodieke herwaardering komen in beginsel ten gunste van het resultaat als indirecte beleggingsopbrengsten, rekening houdend met latente belastingverplichtingen. Vanwege de omvang van de waarestijgingen zijn de waarestijgingen van deze beleggingen in onroerend goed in 2016 ten gunste van het eigen vermogen (herwaarderingsreserve) gebracht, rekening houdend met latente belastingverplichtingen. De herwaarderingsreserve voor onroerend goed aangehouden als belegging is afzonderlijk opgenomen.

De beleggingen in onroerende goederen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. De actuele waarde van de onroerende goederen in vreemde valuta worden omgerekend in lokale valuta tegen de per balansdatum geldende koers. Het vermogenssurplus voortvloeiende uit de vermelde herwaardering wordt na aftrek van een voorziening voor latente belastingverplichtingen van 36% toegevoegd aan de 'Herwaarderingsreserve belegging vastgoed' -onder het eigen vermogen- De voorziening voor latente belastingverplichtingen is opgenomen onder 'Voorzieningen'. Over onroerende goederen voor beleggingsdoeleinden wordt niet afgeschreven.

Overige financiële beleggingen

De overige financiële beleggingen betreffen beleggingen in hypothecaire leningen, effecten, leningen op schuldbekentenis en overige leningen u/g alsook termijndeposito's en spaarrekeningen.

Met uitzondering van de effecten, worden de overige financiële beleggingen gewaardeerd tegen de nominale waarde.

De onder de effecten opgenomen binnenlandse aandelen werden tot en met 2016 uit hoofde van voorzichtigheid gewaardeerd tegen 80% van de beurskoers van de Surinaamse effectenhandel. Met ingang van 2017 zijn de binnenlandse aandelen gewaardeerd tegen 100% van de beurskoers. De buitenlandse aandelen zijn gewaardeerd tegen de beurskoers. Veranderingen in de waarde van de aandelen t.o.v. de vorige verslagperiode worden als beleggingsopbrengsten verwerkt, waarbij geen rekening wordt gehouden met latente belastingverplichtingen.

Overlopende rente van beleggingen in deposito's en hypotheekleningen en leningen alsook de nog te ontvangen dividendopbrengsten van aandelen worden tegen de nominale waarde opgenomen onder de post 'Overlopende activa'.

Vorderingen

De hieronder opgenomen vorderingen uit directe verzekeringen hebben betrekking op tussenpersonen uit hoofde van afgesloten verzekeringen en leningen uitgegeven op schuldbekentenis alsmede rekening-courantvordering en zijn opgenomen tegen de nominale waarde verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Bedrijfsmiddelen

Bedrijfsterreinen en -panden

De bedrijfsterreinen en -panden zijn onroerende goederen in eigen gebruik en worden gewaardeerd tegen de actuele waarde verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. De actuele waarde van de onroerende goederen in vreemde valuta worden omgerekend in lokale valuta tegen de per balansdatum geldende koers. Het vermogenssurplus voortvloeiende uit de vermelde herwaardering wordt onder aftrek van een voorziening voor latente belastingverplichtingen van 36% opgenomen als Herwaarderingsreserve overig vastgoed, onder het eigen vermogen. De onderhavige voorziening voor latente belastingverplichtingen wordt opgenomen onder 'Voorzieningen'. Bedrijfsgebouwen worden in 20 jaar lineair afgeschreven en over de bedrijfsterreinen wordt er niet afgeschreven.

In aanbouw zijnde kantoorgebouwen en het bijbehorend terrein worden gewaardeerd tegen de kostprijs en worden tot aan de ingebruikname als onderhanden investering verwerkt.

Bedrijfsmiddelen

De bedrijfsmiddelen, zijnde voertuigen, automatiseringsapparatuur en overige bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde verminderd met lineaire afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur van de objecten. Het afschrijvingspercentage bedraagt voor voertuigen, automatiseringsapparatuur en overige bedrijfsmiddelen respectievelijk 20%, 33 1/3% en 10% per jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen kas- en direct opvraagbare banktegoeden en zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. De onder de liquide middelen begrepen vreemde valutategoeden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende koersen zoals vermeld onder de vreemde valuta waarderingsgrondslagen. De verschillen in verband met wijzigingen van wisselkoersen worden, zoals eerder vermeld onder de vreemde valuta waarderingsgrondslagen, afzonderlijk in de winst- en verliesrekening verwerkt onder de post 'Andere financiële baten en lasten'.

EIGEN VERMOGEN

HERWAARDERINGSRESERVE

De herwaarderingsreserve wordt onderscheiden in:

- Herwaarderingsreserve belegging vastgoed
- Herwaarderingsreserve overig vastgoed

De herwaarderingsreserve is ontstaan als gevolg van waardevermeerderingen van onroerende goederen. Het bedrag van de herwaarderingsreserve is het verschil tussen de boekwaarde op basis van de actuele waarde en de boekwaarde op basis van de verkrijgingsprijs, is na aftrek van een voorziening voor latente belastingverplichtingen onder de herwaarderingsreserve opgenomen.

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve ontstaat uit toevoegingen uit de winst, terwijl er met goedvinden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ook onttrekkingen daaruit kunnen plaatsvinden ten laste van de winst.

VOORZIENINGEN

Deze post betreft de voorziening voor latente belastingverplichtingen en onverdiende premiereserve.

VOORZIENING LATENTE BELASTINGVERPLICHTINGEN

FATUM Schadeverzekering N.V. en FATUM Levensverzekering N.V.

Vanwege tijdelijke verschillen tussen de waardering op basis van fiscale grondslagen en de waardering in de jaarrekening wordt een voorziening voor latente belastingverplichtingen gevormd tegen het geldend nominale inkomstenbelastingtarief van 36%, met uitzondering van de verschillen in waardering van effecten.

Actieve latente belastingen worden opgenomen indien compensabele verliezen bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn, waarmee deze verliezen kunnen worden gecompenseerd en dat deze verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Voor het verschil tussen de bedrijfseconomische en de fiscale waardering van financiële beleggingen (aandelen) is geen latente belastingverplichting opgenomen, omdat er geen sprake is van een voornemen om de aandelen te vervreemden.

PREMIERESERVE

De hieronder opgenomen premiereserve betreft een voorziening voor het nog niet verdiende gedeelte van de geboekte premie van aangevangen en nog niet verstreken risicotermijnen verminderd met de provisie. De voorziening wordt vastgesteld op basis van het zogeheten '1/24 systeem'.

VOORZIENING VOOR VERZEKERINGSVERPLICHTINGEN

De voorziening voor verzekeringsverplichtingen wordt actuariel becijferd volgens de netto-methode, zijnde de verzekeringstechnische waarde van de toekomstige uitkeringen verminderd met de contante waarde van de toekomstige premies. De vaststelling van de voorziening heeft plaatsgehad met inachtneming van een rekenrente van 4% en de sterftetafel mannen en vrouwen 2010-2013. De aldus berekende voorziening voor verzekeringsverplichtingen is vermeerderd met een voorziening voor administratiekosten, gebaseerd op 0,25% van de contante waarde van het verzekerd kapitaal voor premievrije en koopsommen verzekeringen en 5% van de voorziening voor verzekeringsverplichtingen tegen premiebetaling.

In het kader van de solvabiliteitstoetsing van de vennootschap worden met ingang van het boekjaar 2012 de voorziening voor verzekeringstechnische voorzieningen verhoogd met een voorziening aanpassing sterfte grondslagen, een voorziening renterisico en een opslag voor weerstandvermogen van 7,5% van de basisvoorziening.

Om rekening te houden met het risico van langlevens, dat wil zeggen stijging van de verplichtingen indien de sterftegrondslagen zich voor de lijfrente/spaarverzekeringsportefeuille op nadelige wijze zouden ontwikkelen, is een leeftijdscorrectie van -5 jaar toegepast op de sterftecijfers. De reserve renterisico is gebaseerd op de nadelige effecten voor de portefeuille als geheel als het reële rendement met 2% daalt.

Voorts is een voorziening gevormd voor het verhoogd actuariel risico in verband met beperkte ouderdom van de levenportefeuille.

LANGLOPENDE SCHULDEN

De waarde van de hieronder opgenomen participaties van deelgerechtigden in het FATUM Suriname Fund is tot stand gekomen door verwerking, voor zover van toepassing, van agio c.q. disagio op de inleggeden in de diverse valuta klassen. De in vreemde valuta genoteerde participaties zijn gewaardeerd tegen de balanskoers. Het waarderingsverschil is tezamen met de nominale rentevergoeding op de participaties in het resultaat verwerkt onder het hoofd 'Financiële baten en lasten'. De nominale inleg van de deelgerechtigden in alle klassen van het FATUM Suriname Fund en het rendement zijn gegarandeerd door de FATUM Groep.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

De premies, provisies en schaden zijn verantwoord onder aftrek van het aandeel van herverzekeraars en worden tezamen met de opbrengst uit beleggingen verantwoord in het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen gedurende het jaar wordt naar tijdgelang afgeschreven.

Belastingen over het resultaat van het boekjaar omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen en latente belasting. Belasting over het resultaat wordt in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Daarbij wordt rekening gehouden met toevoegingen of onttrekkingen aan de fiscale egalisatiereserve, fiscaal vrijgestelde posten en niet aftrekbare bedragen, alsmede correcties op de belasting over eerdere boekjaren.

Latente belastingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale waarden van activa en verplichtingen en de boekwaarden daarvan in de jaarrekening. Latenties worden berekend op basis van geldende belastingtarieven.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Beleggingen

De beleggingen zijn als volgt onderverdeeld:

In duizenden SRD

Onroerende goederen
Overige financiële beleggingen

2018	2017
31.563	47.686
<u>297.086</u>	<u>294.856</u>
<u>328.649</u>	<u>342.542</u>

Onroerende goederen

Onder de onroerende goederen zijn opgenomen de twee kantorencomplexen aan de Henck Arronstraat. Het pand aan de Henck Arronstraat 36 alsook een terrein aan de Landingstraat in Nieuw Nickerie zijn in 2018 verkocht. Het verloop van de onroerende goederen is als volgt:

Aanschafwaarde
Afschrijvingen
Historische boekwaarde
Herwaardering
Afschrijving herwaardering
Balanswaarde begin boekjaar
Mutaties in het verslagjaar
Investerings
Desinvestering
Herwaardering
Afschrijvingen
Herwaarderingsafschrijving

Aanschafwaarde
Afschrijvingen
Historische boekwaarde
Herwaardering
Herwaarderingsafschrijving
Balanswaarde einde boekjaar

2018	2017
7.742	7.742
<u>-781</u>	<u>-781</u>
6.961	6.961
42.804	42.804
<u>-2.079</u>	<u>-2.079</u>
<u>47.686</u>	<u>47.686</u>
-	-
-2.834	-
-13.289	-
-	-
-	-
<u>-</u>	<u>-</u>
<u>-16.123</u>	<u>-</u>
4.907	7.742
<u>-782</u>	<u>-781</u>
4.125	6.961
29.517	42.804
<u>-2.079</u>	<u>-2.079</u>
<u>31.563</u>	<u>47.686</u>

Voor een toelichting omtrent de herwaardering van de onroerende goederen wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen.

Overige financiële beleggingen

	2018	2017
Hypothecaire leningen	127.420	187.883
Deelnemingen	-	706
Effecten	123.155	91.898
Leningen op schuldbekentenis	8.904	2.796
Termijndeposito's	<u>37.607</u>	<u>11.573</u>
	<u>297.086</u>	<u>294.856</u>

Hypothecaire leningen

De hypothecaire leningen zijn verstrekt onder zekerheid van eerste hypotheek en zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid. De interestpercentages van de per balansdatum uitstaande hypothecaire vorderingen in Surinaams courant variëren tussen de 17% en 23% per jaar en van de uitzettingen in vreemde valuta tussen de 9,5% en 14% per jaar.

Effecten

De effecten betreffen binnenlandse en buitenlandse effecten. De toename van de effectenportefeuille met circa SRD 31 duizend heeft betrekking op enerzijds de afname van de beurswaarde ten opzichte van 2017 en anderzijds met de uitbreiding van onze deelname in De Surinaamsche Bank N.V. naar circa 18%. De koerswaarde mutatie wordt ten gunste van het resultaat onder het hoofd 'beleggingsopbrengsten' verwerkt.

Leningen op schuldbekentenis

Het rentepercentage van leningen op schuldbekentenis belooft voor SRD en leningen in vreemde valuta respectievelijk 13% tot 23% en 9% tot 15% per jaar.

Termijndeposito's

De onder dit hoofd opgenomen beleggingen in schakistpapier, termijndeposito's en spaarrekeningen luidende in lokale valuta renderen tussen de 6,5% en 12,5% per jaar. De eveneens onder dit hoofd opgenomen vreemde valuta termijndeposito's zijn belegd tegen rentepercentages van 1,9-2% per jaar. Het rendement op het schakistpapier bedraagt 6% per jaar.

Van de totale deposito belegging is een bedrag van SRD 1.810 duizend afgezonderd aangehouden bij De Surinaamsche Bank N.V. ter voldoening aan het solvabiliteitsvoorschrift van de Centrale Bank van Suriname (CBvS) voor het verzekeringsbedrijf en slechts na schriftelijke toestemming van de CBvS kan worden aangesproken.

Vorderingen

Vorderingen uit directe verzekeringen
Vordering op SUVAM N.V.
Vordering op Multibouw & Beheer N.V.
Overige vorderingen

	2018	2017
Vorderingen uit directe verzekeringen	2.090	2.251
Vordering op SUVAM N.V.	-	24.388
Vordering op Multibouw & Beheer N.V.	7.328	-
Overige vorderingen	<u>4.850</u>	<u>7.566</u>
	<u>14.268</u>	<u>34.205</u>

Vorderingen uit directe verzekeringen
Agentensaldi
Af: voorziening voor dubieuze vorderingen
Netto

	2018	2017
<i>Vorderingen uit directe verzekeringen</i>	2.890	3.511
<i>Af: voorziening voor dubieuze vorderingen</i>	<u>-800</u>	<u>-1.260</u>
<i>Netto</i>	<u>2.090</u>	<u>2.251</u>

De achterstallige vorderingen uit voorgaande jaren tot en met het boekjaar 2017 zijn geheel voorzien tot een bedrag van SRD 332 duizend. Daarnaast is voor de mogelijk oninbare vorderingen een voorziening getroffen van ca. SRD 468 duizend; in totaal SRD 800 duizend.

Vordering Multi Bouw & Beheer N.V.

Dit betreft een vordering uit hoofde van de verkoop van een pakket hypothecaire vorderingen.

Rekening-courantvordering

De vordering op SUVAM N.V. is in 2018 omgezet in een kortlopende belegging (schuld) (in 2017: SRD 24.388 duizend). Vorderingen en schulden op SUVAM N.V. in SRD, USD en EUR zijn gesaldeerd opgenomen als vordering.

Overige vorderingen

Deze post heeft betrekking op personeelsvoorschotten, leningen aan agenten, vooruitbetaalde herverzekeringspremies en niet operationele deelnemingen alsmede een vordering uit de afwikkeling van opgenomen leningen op schuldbekentenis.

Overige activa

Bedrijfsmiddelen
Liquide middelen

2018	2017
31.551	31.551
<u>19.599</u>	<u>16.980</u>
<u>50.724</u>	<u>48.531</u>

Bedrijfsmiddelen

Hieronder zijn opgenomen:

Bedrijfspannen
Bedrijfsvoertuigen
Automatiseringsapparatuur
Inventarissen

2018	2017
29.785	30.456
286	519
409	37
<u>645</u>	<u>539</u>
<u>31.125</u>	<u>31.551</u>

Liquide middelen

De samenstelling van deze post ziet er als volgt uit:

Kastegoeden
Banktegoeden

2018	2017
1.981	1.525
<u>17.618</u>	<u>15.455</u>
<u>19.599</u>	<u>16.980</u>

De kas- en banksaldi staan ter vrije beschikking van de in de consolidatie betrokken vennootschappen.

Overlopende activa

Hieronder zijn overlopende beleggingsopbrengsten opgenomen van:

Effecten
Hypotheke
Leningen u/g
Termijndeposito's
Contributie pensioen- en spaarplan
Verhuurde gebouwen

2018	2017
223	1.581
8.002	21.174
2.441	2.356
113	183
219	140
<u>206</u>	<u>268</u>
<u>11.204</u>	<u>25.702</u>

Groepsvermogen

Het maatschappelijk en geplaatst kapitaal bestaat uit 200.000 aandelen elk groot SRD 0,025 nominaal. Het verloop in de reserves kan als volgt worden weergegeven:

	2018				2017
	Aandelenkapitaal	Herwaarderingsreserve Belegging vastgoed	Overig vastgoed	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari	5	26.064	13.357	153.945	193.371
Realisatie herwaardering	-	-8.662	-	-8.662	-
Correctie deelneming	-	-	-	-122	-122
Resultaat boekjaar	-	-	-	-37.023	-37.023
Dividenduitkering	-	-	-	-7.000	-7.000
	<u>5</u>	<u>17.402</u>	<u>13.357</u>	<u>118.462</u>	<u>149.226</u>
					<u>193.371</u>

Voorzieningen

Het verloop in de voorzieningen is als volgt:

Stand begin van het jaar
Toevoeging /(onttrekking) in het jaar
Stand einde van het jaar

	2018	2017
Stand begin van het jaar	130.068	117.794
Toevoeging /(onttrekking) in het jaar	<u>-13.222</u>	<u>12.274</u>
Stand einde van het jaar	<u>116.846</u>	<u>130.068</u>

De mutatie in de voorzieningen is als volgt:

Verzekeringstechnische verplichtingen
Latente belastingverplichtingen
Premiereserve
Totaal

2018		
Stand begin van het jaar	Mutatie in het jaar	Stand eind van het jaar
11.462	-816	10.646
96.923	-12.511	84.412
<u>21.683</u>	<u>105</u>	<u>21.788</u>
<u>130.068</u>	<u>-13.322</u>	<u>116.846</u>

Voorziening latente belastingverplichtingen

Vanwege tijdelijke verschillen tussen de waardering op basis van fiscale grondslagen en de waardering in de jaarrekening is een voorziening voor latente belastingverplichtingen opgenomen tegen het geldende nominale inkomstenbelastingtarief van 36%, met uitzondering van de verschillen in waardering van effecten.

De latente belastingverplichtingen hebben per 31 december 2018 voornamelijk betrekking op:

- de verplichting betreffende het verschil tussen de bedrijfseconomische en de fiscale waardering van belegging in onroerende goederen en overige onroerende goederen onder materiële vaste activa van SRD 48,8 miljoen;
- fiscale voorzieningen tot een bedrag van SRD 44,8 miljoen gevormd in verband met bijzondere (her)verzekeringsrisico's en daarmee gepaard gaande mogelijke toekomstige bedrijfseconomische gevolgen;
- fiscale voorziening voor pensioenverplichtingen op basis van IAS 19 van SRD 27,2 miljoen;
- ongerealiseerde koerswinsten inzake financiële beleggingen in vreemde valuta tot een bedrag van SRD 108,3 miljoen, aangemerkt als fiscaal nog niet gerealiseerd, terwijl deze koersresultaten in de jaarrekening ten gunste van het resultaat zijn gebracht.

Premiereserve

De premiereserve heeft betrekking op de onverdiende premie van het schadebedrijf van aangevangen en nog niet verstreken risicotermijnen verminderd met provisies.

Verzekeringstechnische voorziening

Naast de reguliere voorziening voor verzekeringstechnische verplichtingen van het levenbedrijf van SRD 4.944 duizend (2017: SRD 5.105 duizend) is een extra voorziening gevormd in verband met de samenstelling van de levenportefeuille van SRD 5.702 duizend; (2017: SRD 6.357 duizend) op basis van actuariële berekeningen.

Langlopende schulden

Participaties van deelgerechtigden in het FATUM Suriname Fund (FSF)
Verplichtingen pensioen- en spaarplannen

2018	2017
47.193	50.404
<u>9.049</u>	<u>8.135</u>
<u>56.242</u>	<u>58.539</u>

Het verloop in participaties van de deelnemers in FSF is als volgt:
(in duizenden SRD)

	2018				2017			
	SRD klasse	USD klasse	EUR klasse	Totaal	SRD klasse	USD klasse	EUR klasse	Totaal
Beginsaldo	2.202	21.527	26.675	50.404	2.667	21.311	22.789	46.767
Aantrekking	-	-	-	-	-	-	311	311
Uitbetaling	<u>-475</u>	<u>-301</u>	<u>-814</u>	<u>-1.590</u>	<u>-465</u>	<u>-90</u>	<u>-</u>	<u>-555</u>
	1.727	21.226	25.861	48.814	2.202	21.221	23.100	46.523
Herwaardering	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-1.621</u>	<u>-1.621</u>	<u>-</u>	<u>306</u>	<u>3.575</u>	<u>3.881</u>
Eindsaldo	<u>1.727</u>	<u>21.226</u>	<u>24.240</u>	<u>47.193</u>	<u>2.202</u>	<u>21.527</u>	<u>26.675</u>	<u>50.404</u>

De deelname kan door deelgerechtigden in beginsel worden opgezegd, nadat een deelgerechtigde de participaties minimaal 6 maanden in bezit heeft gehad, tenzij anders overeengekomen. Na opzegging volgt in beginsel terugkoop door FATUM Investments N.V., tenzij naar het oordeel van de beheerder sprake is van bijzondere omstandigheden zoals verwoord in het prospectus van FSE.

De inleggeden in de verschillende valuta klassen zijn gewaardeerd tegen de koersen per balansdatum voor coupures van 1.000 voor SRD en 100 voor USD en Euro participaties.

Verplichting pensioen/spaarplan

De verplichting uit hoofde van het pensioen/spaarplan bestaat uit de netto bedragen van Food and Agriculture Industries N.V. (voormalig SBBS) en individuele pensioen/spaarplannen vermeerderd met de verschuldigde rente per balansdatum.

Kortlopende schulden

Schulden aan kredietinstellingen
Te betalen schaden
Schuld aan Stichting Pensioenfonds van de FATUM Schadeverzekering N.V.
Overige schulden

2018	2017
37.022	32.555
13.096	15.544
1.710	1.990
<u>30.159</u>	<u>18.464</u>
<u>81.987</u>	<u>68.553</u>

Schulden aan kredietinstellingen

Betreffen rekening-courantfaciliteiten alsmede kortlopende investeringskredieten waarvoor specifieke hypothecaire dekking en overige zekerheden zijn verstrekt.

Te betalen schaden

Te betalen schaden
Af: aandeel herverzekering
Te betalen schaden eigen rekening

2018	2017
32.557	35.361
<u>19.461</u>	<u>19.817</u>
<u>13.096</u>	<u>15.544</u>

De te betalen schaden en daarmee samenhangende herverzekeringsaandeel hebben, evenals voorgaande jaren, voornamelijk betrekking op de branches brand en motorrijtuigen verzekering.

Overige schulden

Hieronder zijn opgenomen:

Schulden uit verzekeringen
Belastingen
Overige te betalen schulden
Totaal

2018	2017
1.561	1.801
14.791	9.788
<u>13.807</u>	<u>6.875</u>
<u>30.159</u>	<u>18.464</u>

Onder 'Schulden uit verzekeringen' zijn onder meer opgenomen herverzekeringspremies en schadeverzekeringen alsmede af te dragen toeslagen waarborgfonds uit hoofde van de motorrijtuigenverzekering.

Onder de belastingen zijn voornamelijk opgenomen de per saldo nog af te dragen omzetbelasting en te betalen inkomsten- en loonbelasting en sociale premies.

Onder overige te betalen schulden zijn voornamelijk opgenomen vooruit ontvangsten, waarborgsommen te betalen rente aan deelnemers in het FATUM Suriname Fund en een kortlopende schuld van SUVAM N.V.

Overlopende passiva

Accountants en actuariële kosten

2018	2017
<u>544</u>	<u>449</u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Over het verschil tussen de waardering van effecten en de fiscale waardering is geen latente belastingverplichting opgenomen in de jaarrekening. De omvang van deze latente verplichting is per 31 december 2018 SRD 16 miljoen.

Met Multi Bouw en Beheer N.V. zijn er nadere afspraken gemaakt over nabetaling bij succesvolle inning van de achterstallige vorderingen welke in 2018 zijn overgedragen aan Multi Bouw en Beheer N.V. Voor eventuele nabetalingen is geen vordering opgenomen in verband met onzekerheden ten aanzien van de inning van betreffende vorderingen.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

In duizenden SRD

Netto verdiende premies

<i>Schadebedrijf</i>	
Brutopremie	
Herverzekeringspremie	
Mutatie technische voorziening	
Verdiende premie	
<i>Levenbedrijf</i>	
Brutopremie	
Mutatie technische voorziening	
Verdiende premie	

	2018	2017
	53.902	53.734
	-14.303	-14.362
	<u>-220</u>	<u>-3.925</u>
	39.379	35.447
	3.846	3.675
	<u>816</u>	<u>39</u>
	4.662	3.714
	<u>44.041</u>	<u>39.161</u>

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de verdiende premie met ca. 12% zijn toegenomen van ca. SRD 39,2 miljoen in 2017 naar ca. SRD 44,0 miljoen in 2018. In 2017 waren de verdiende premies t.o.v. 2016 met ca. 55% toegenomen.

Beleggingsresultaten

De netto opbrengst beleggingen uitgedrukt in een percentage van het belegd kapitaal is als volgt samengesteld:

Netto-opbrengst beleggingen

2018	%	2017	%
<u>-50.829</u>	-17,2	<u>-1.295</u>	-0,4

De beleggingsresultaten zijn ten opzichte van 2017 afgenomen door hogere dotaties aan de voorziening voor oninbaarheid, het resultaat op de verkoop van een pakket hypotheek en de afwaardering van de effectenportefeuille.

Schadelast en uitkeringen

De schadelast per saldo is als volgt samengesteld:

Levenbedrijf
Schadebedrijf

2018	2017
1.514	957
<u>6.100</u>	<u>9.232</u>
<u>7.614</u>	<u>10.189</u>

Provisie en kosten

Acquisitiekosten
Personeelskosten
Afschrijvingen
Overige bedrijfskosten

2018	2017
4.279	3.863
8.408	7.671
1.532	1.230
<u>5.784</u>	<u>4.949</u>
<u>20.003</u>	<u>17.713</u>

De acquisitiekosten hebben voor SRD 3.703 duizend betrekking op het schadebedrijf, overeenkomend met 7% van het premie-inkomen en het restant op het levenbedrijf.

Andere financiële baten en lasten

Rente / koersresultaat participaties in
het FATUM Suriname Fund
Rente op pensioen- en spaarplannen
Bankrente en kosten
Rekening-courantrente
Koersresultaten

2018	2017
-1.227	-6.606
-483	-478
-4.557	-8.174
1.223	1.585
<u>-9.222</u>	<u>28.985</u>
<u>-14.266</u>	<u>15.312</u>

N.W. Lalbiharie
Directeur

Vennootschappelijke balans per 31 december 2018

ná resultaatbestemming

In duizenden SRD

	2018	2017
Activa		
<i>Beleggingen</i>		
Onroerende goederen	31.563	47.686
Deelnemingen	19.689	23.045
Overige financiële beleggingen	<u>219.672</u>	<u>214.891</u>
	270.924	285.622
<i>Vorderingen</i>		
Vorderingen uit directe verzekeringen	2.090	2.251
Vordering Multi Bouw & Beheer N.V.	7.328	-
Vordering SUVAM N.V.	-	24.388
Overige vorderingen	<u>4.351</u>	<u>7.276</u>
	13.769	33.915
<i>Overige activa</i>		
Materiële vaste activa: - Bedrijfsterreinen en -panden	29.785	30.456
- Bedrijfsmiddelen	<u>1.340</u>	<u>1.095</u>
	31.125	31.551
Liquide middelen	<u>17.533</u>	<u>15.889</u>
	48.658	47.440
<i>Overlopende activa</i>	7.869	22.225
Totale activa	<u>341.220</u>	<u>389.202</u>
Passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Aandelenkapitaal	5	5
Herwaarderingsreserve belegging in vastgoed	17.402	26.064
Herwaarderingsreserve overig vastgoed	13.357	13.357
Algemene reserve	<u>118.462</u>	<u>153.945</u>
	149.226	193.371
<i>Voorzieningen</i>	102.238	117.145
<i>Schulden</i>		
Schulden aan kredietinstellingen	22.700	19.702
Lening o/g	1.631	12.854
Te betalen schaden	13.096	15.209
Schulden aan groepsmaatschappijen	11.608	14.373
Schuld aan Stichting Pensioenfonds voor de FATUM Schadeverzekering N.V.	1.710	1.990
Schuld aan SUVAM N.V.	12.691	-
Schulden uit verzekeringen	1.561	1.801
Belastingen	14.909	9.974
Overige schulden	<u>9.415</u>	<u>2.421</u>
	89.321	78.324
<i>Overlopende passiva</i>	435	362
Totale passiva	<u>341.220</u>	<u>389.202</u>

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018

In duizenden SRD

	2018	2017
Bedrijfsopbrengsten		
Verdiende premies	39.379	35.447
Beleggingsresultaten	<u>-52.160</u>	<u>-139</u>
	-12.781	35.308
Schadelast	<u>-6.100</u>	<u>-9.232</u>
	-18.881	26.076
Bedrijfskosten		
Acquisitiekosten	3.703	3.282
Personeelskosten	8.408	7.671
Afschrijvingen	1.532	1.230
Overige bedrijfskosten	<u>5.479</u>	<u>4.629</u>
	19.122	16.812
Af: doorberekend naar dochter- maatschappijen	<u>-2.687</u>	<u>-2.556</u>
	<u>16.435</u>	<u>14.256</u>
<i>Resultaat technische rekening</i>	-35.316	11.820
Resultaat deelnemingen	-543	-10.099
Dotatie voorziening deelneming	-	-
Andere financiële baten en (-) lasten	<u>-13.538</u>	<u>22.127</u>
<i>Resultaat vóór belasting</i>	-49.397	23.848
Belasting	<u>12.374</u>	<u>-13.486</u>
Resultaat na belastingen	<u>-37.023</u>	<u>10.362</u>

Toelichting op de vennootschappelijke balans

In duizenden SRD

Algemeen

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde zoals hierna is vermeld. De overige grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de vennootschappelijke jaarrekening zijn gelijk aan de grondslagen die zijn vermeld in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

BALANSPOSTEN

Beleggingen

Onroerende goederen

Rekening houdende met de wijziging in presentatie per 1 januari 2016 is het verloop van de beleggingen in onroerende goederen als volgt:

	Gebouwen en terreinen	Blote percelen	Totaal 2018
Stand 1 januari (na aanpassing)			
Aanschafwaarde	7.382	360	7.742
Cumulatieve afschrijving	<u>-781</u>	<u>-</u>	<u>-781</u>
Boekwaarde aanschafwaarde	6.601	360	6.961
Herwaardering	41.370	1.434	42.804
Cumulatieve afschrijving herwaardering	<u>-2.079</u>	<u>-</u>	<u>-2.079</u>
Boekwaarde herwaardering	<u>39.291</u>	<u>1.434</u>	<u>40.725</u>
Boekwaarde	45.892	1.794	47.686
Mutaties boekjaar			
Herwaardering	-12.063	-1.225	-13.288
Desinvestering	-2.522	-313	-2.835
Afschrijving	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo mutaties	<u>-14.585</u>	<u>-1.538</u>	<u>-16.123</u>
Stand per 31 december	<u>31.307</u>	<u>256</u>	<u>31.563</u>
Recapitulatie per 31 december			
Aanschafwaarde	4.860	47	4.907
Cumulatieve Afschrijving	<u>-781</u>	<u>-</u>	<u>-781</u>
Boekwaarde aanschafwaarde	4.079	47	4.126
Herwaardering	29.307	209	29.516
Cumulatieve afschrijving Herwaardering	<u>-2.079</u>	<u>-</u>	<u>-2.079</u>
Boekwaarde herwaardering	27.228	209	27.437
Boekwaarde totaal	<u>31.307</u>	<u>256</u>	<u>31.563</u>

Deelnemingen

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

FATUM Levensverzekering N.V.

- Saldo begin van het jaar
- Resultaat lopend jaar
- Saldo einde van het jaar

FATUM Investments N.V.

- Saldo begin van het jaar
- Resultaat lopend jaar
- Saldo einde van het jaar

Hilly's en Hilly's Autorama N.V.

- Saldo begin van het jaar
- Correctie verkoop aandelen
- Overdracht aan SUVAM N.V.

- Voorziening deelneming
- Saldo einde van het jaar

FATUM Herverzekering N.V.i.o.

- Saldo begin en einde van het jaar

Totaal

2018	2017
22.339	20.921
<u>-2.650</u>	<u>1.418</u>
19.689	22.339
-3.014	8.502
<u>2.090</u>	<u>-11.517</u>
924	-3.015
-	3.714
-	670
<u>-</u>	<u>-4.384</u>
-	-
-	-
-	-
-	706
<u>19.689</u>	<u>23.045</u>

Overige financiële beleggingen

De post overige financiële beleggingen is als volgt opgebouwd:

Hypothecaire leningen

Effecten

Lening SUVAM N.V.

Leningen op schuldbekentenis

Termijndeposito's en spaarrekeningen

2018	2017
80.315	145.596
93.921	55.084
6.312	-
2.592	2.713
<u>36.532</u>	<u>11.498</u>
<u>219.672</u>	<u>214.891</u>

De hypothecaire vorderingen en leningen op schuldbekentenis zijn uitgezet tegen rentepercentages variërend tussen de 17% en 23% per jaar voor SRD-beleggingen en tussen de 9,5% en 14% per jaar voor beleggingen in vreemde valuta. De termijndeposito's in lokale valuta renderen tussen de 6,5% en 12,5% per jaar en de vreemde valutabeleggingen tegen de 1,9-2% per jaar. Het schatkistpapier is uitgezet tegen 6% per jaar.

Vorderingen uit directe verzekeringen

Betreft agentenvorderingen onder aftrek van een voorziening voor dubieusheid van circa SRD 1.260 duizend.

2018	2017
<u>2.090</u>	<u>2.251</u>

Overige vorderingen

De overige vorderingen hebben voornamelijk betrekking op personeelsvoorschotten en leningen aan derden alsmede herverzekeringsdebiteuren.

2018	2017
<u>4.351</u>	<u>7.276</u>

Bedrijfsmiddelen

De bedrijfsgebouwen zijn tegen brandschade verzekerd voor USD 4,1 miljoen. De kantoorinventarissen en automatiseringsapparatuur zijn tegen brandschade verzekerd voor USD 500 duizend. De bedrijfsvoertuigen zijn allrisk verzekerd.

Liquide middelen

De hieronder opgenomen kas- en banksaldi staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

2018	2017
<u>17.533</u>	<u>11.974</u>

Overlopende activa

Hieronder zijn de overlopende beleggingsopbrengsten opgenomen.

Eigen vermogen

Voor een toelichting op het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn als volgt:

Premiereserve
Latente belastingverplichtingen
Voorziening deelneming

2018	2017
18.853	18.636
82.461	95.495
<u>924</u>	<u>3.014</u>
<u>102.238</u>	<u>117.145</u>

De premiereserve heeft betrekking op de onverdiende premies van het schadebedrijf van aangevangen en nog niet verstreken risicotermijnen verminderd met de provisies. Voor een toelichting op de voorziening voor latente belastingverplichtingen wordt verwezen naar de toelichting terzake bij de geconsolideerde jaarrekening.

Schulden aan kredietinstellingen

Als dekking voor kredietfaciliteiten bij de kredietinstellingen heeft de vennootschap hypothecaire en secundaire zekerheden verstrekt.

2018	2017
<u>22.700</u>	<u>19.702</u>

Te betalen schaden

De te betalen schaden hebben, evenals voorgaande jaren, voornamelijk betrekking op de branches brand- en motorrijtuigenverzekering. De afname van de te betalen schaden en het daarmee samenhangende herverzekeringsaandeel heeft voornamelijk betrekking op brand- en motorrijtuigenschaden.

2018	2017
<u>13.096</u>	<u>15.209</u>

Schulden aan groepsmaatschappijen

De rekeningcourantverhouding met de groepsmaatschappijen is rentedragend. De rente bedraagt 8,5% per jaar, berekend over het gemiddeld uitstaand saldo.

Schuld aan SUVAM N.V.

De schuld aan SUVAM N.V. bedraagt SRD 12.691 duizend (in 2017: een vordering van SRD 24.388 duizend). Vorderingen en schulden op SUVAM N.V. in SRD, USD en EUR zijn gesaldeerd opgenomen als vordering. Ingaande 01 januari 2019 is deze schuld omgezet in een rentedragend belegging.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

De FATUM Groep, waartoe FATUM Schadeverzekering N.V. behoort, stelt zich ten aanzien van alle deelgerechtigden in het FATUM Suriname Fund onvoorwaardelijk garant voor de nakoming van de verplichting tot terugbetaling van de nominale inleg, zoals vervat in het prospectus de dato 7 maart 2006. Deze verplichting bedraagt per 31 december 2018 SRD 47,2 miljoen.

Toelichting op de vennootschappelijke winst- en verliesrekening

In duizenden SRD

Verdiende premies

De mutaties in de premiebaten over 2018, met vergelijkende cijfers over 2017, zijn als volgt weer te geven:

	2018	2017
Bruto premie-inkomen	53.902	53.734
Herverzekering	<u>-14.303</u>	<u>-14.362</u>
Premie eigen rekening	39.599	39.372
Mutatie technische voorziening	<u>-220</u>	<u>-3.925</u>
Verdiende premies	<u>39.379</u>	<u>35.447</u>

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de verdiende premie ten opzichte van 2017 met circa 11% is toegenomen.

Opbrengst beleggingen

De beleggingsresultaten alsmede de gemiddelde rendementspercentages zijn als volgt:

	2018	%	2017	%
Opbrengst hypothecaire leningen	21.318	18,9	32.064	19,6
Voorziening hypothecaire leningen	<u>-11.690</u>	<u>-10,3</u>	<u>-51.187</u>	<u>-21,8</u>
	9.628	8,5	-19.123	-11,7
Dividend opbrengsten (effecten)	2.233	3,0	3.044	6,0
Koerswaarde mutatie	<u>-17.265</u>	<u>-23,2</u>	<u>9.322</u>	<u>18,4</u>
	-15.032	-20,2	12.366	24,4
Rente lening op schuldbekentenis	467	17,6	117	5,5
Voorziening leningen op schuldbekentenis	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
	467	17,6	117	5,5
Rente deposito's en spaargelden	48	0,2	133	2,1
Subtotaal	<u>-4.889</u>	<u>-2,3</u>	<u>-6.507</u>	<u>-1,7</u>
Resultaat verkoop deelneming	-	-	4.616	-
Resultaat verkoop beleggingen	-48.212		-	
Verhuuropbrengst na aftrek van exploitatiekosten	<u>941</u>		1.752	
Netto beleggingsresultaat	<u>-52.160</u>	<u>-23,9</u>	<u>-139</u>	<u>-0,7</u>

Schadelast

De netto schadelast is als volgt samengesteld:

Bruto schade
Herverzekeringsuitkeringen
Netto schade
Mutatie technische verplichtingen
Schadelast

2018	2017
8.507	12.019
<u>-295</u>	<u>-793</u>
8.212	11.226
<u>-2.112</u>	<u>-1.994</u>
<u>6.100</u>	<u>9.232</u>

Na aftrek van het herverzekeringaandeel en bijtelling van de mutatie technische verplichting (toevoegingen aan te betalen schaden) is het eigen aandeel in de schadelast t.o.v. 2017 met ca. 34% afgenomen.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn als volgt samengesteld:

Acquisitiekosten
Personeelskosten
Afschrijvingen
Diensten van derden
Huisvestingskosten
Kantoorkosten
Productiekosten
Overige algemene kosten
Af: doorbelast aan groepsmaatschappijen
Netto

2018	2017
3.703	3.282
8.408	7.671
1.532	1.230
1.629	1.313
650	892
1.151	1.100
1.224	1.704
<u>825</u>	<u>-380</u>
15.419	16.812
<u>-2.687</u>	<u>-2.556</u>
<u>12.732</u>	<u>14.256</u>

Resultaat deelnemingen

FATUM Levensverzekering N.V.
FATUM Herverzekering N.V. i.o.
FATUM Investments N.V.

2018	2017
-2.528	1.418
-107	-
<u>2.092</u>	<u>-11.517</u>
<u>-543</u>	<u>10.099</u>

Belasting

Bij de berekening van de inkomstenbelasting is rekening gehouden met afwijkingen tussen commerciële en fiscale grondslagen voor resultaatbepaling. Het bedrag heeft betrekking op de mutatie van de voorziening latente belastingverplichtingen en op Inkomstenbelasting 2018.

Aan: De directie van FATUM Schadeverzekering N.V.

VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

ONS OORDEEL

De samengevatte jaarrekening 2018 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van FATUM Schadeverzekering N.V. te Paramaribo is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V. Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening, zoals opgenomen in het jaarverslag 2018 op pagina 16 tot en met 37, in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V. op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde balans per 31 december 2018;
2. de geconsolideerde winst- en verliesrekening en het geconsolideerde kasstroomoverzicht over 2018;
3. de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de vennootschappelijke balans per 31 december 2018;
5. de vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2018;
6. de toelichting op de vennootschappelijke balans en winst- en verliesrekening.

SAMENGEVATTE JAARREKENING

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V. en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 23 december 2019.

DE GECONTROLEERDE JAARREKENING EN ONZE CONTROLEVERKLARING DAARBIJ

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2018 van FATUM Schadeverzekering N.V. in onze controleverklaring van 23 december 2019.

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE DIRECTIE VOOR DE SAMENGEVATTE JAARREKENING

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de toelichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Paramaribo, 30 januari 2020

Was getekend

BDO Assurance N.V.

Namens deze

N.T.H. Veerman RA

Partner

SUMMARY OF THE ANNUAL REPORT 2018

FATUM Schadeverzekering N.V.
FATUM Levensverzekering N.V.
FATUM Investments N.V.

Vision, Mission and Profile

VISION

FATUM is the most service-oriented financial services provider for every resident of Suriname.

MISSION

FATUM offers security to private individuals and businesses. By transferring the financial consequences of everyday risks to us, our customers are able to pursue their lives in terms of business, home, work and personal development with greater peace of mind. We undertake our activities in a spirit of entrepreneurship, integrity and teamwork, while always taking account of the local communities in which we are active.

PROFILE

FATUM is a dynamic financial services provider that offers a wide range of insurance and investment products to the Suriname market. Customer-entrusted funds are primarily invested in the local economy. As the oldest insurance company in Suriname, we are a stable factor and a trusted financial partner. Drawing on the enthusiastic efforts of our expert employees and intermediaries, we aim to distinguish ourselves by the excellent quality of our service.

Our actions are guided by three core values:

ENTREPRENEURSHIP

Identifying opportunities or potential risks at an early stage and responding effectively.

INTEGRITY

Adhering to generally accepted social and ethical standards. FATUM endorses the ten 'Global Compact Principles'

TEAMWORK

Benefiting from each other's knowledge and that of partners to achieve a solid result for the customer.

**MORE THAN 137 YEARS
YOUR RELIABLE FINANCIAL PARTNER**

WHATEVER HAPPENS...

Key Data 2014 - 2018

Amounts in thousands of SRD², except for the per share data

	2014	2015	2016	2017	2018
Balance sheet					
Total Assets	267,210	281,583	479,638	450,980	404,845
Investments	236,493	228,262	386,613	342,542	328,649
Insurance and other provisions	39,699	55,950	117,794	130,068	116,846
Shareholders' equity	136,000	102,390	183,308	193,371	149,226
Income statement					
Income					
General premium income	32,255	32,966	41,441	53,734	53,902
Life premium income	3,199	3,949	3,648	3,675	3,846
Investment income	<u>16,109</u>	<u>(3,372)</u>	<u>46,233</u>	<u>(1,295)</u>	<u>(50,829)</u>
	51,563	33,543	91,322	56,114	6,919
Operating expenses					
Reinsurance premiums	6,921	6,420	13,031	14,362	14,303
Addition to premium reserve	1,192	509	6,808	3,886	(596)
Net claims paid	14,352	10,708	13,410	10,189	7,614
Commissions and expenses	<u>13,180</u>	<u>12,652</u>	<u>11,813</u>	<u>17,713</u>	<u>20,003</u>
	35,645	30,289	45,062	46,150	41,324
Profit and profit appropriation					
Underwriting result	15,918	3,254	46,260	9,964	(34,405)
Other income/(expenses)	<u>(760)</u>	<u>(12,472)</u>	<u>56,604</u>	<u>15,312</u>	<u>14,266</u>
Result before taxes	15,158	(9,218)	102,864	25,276	(48,671)
Taxes	<u>1,410</u>	<u>(10,557)</u>	<u>(32,476)</u>	<u>(14,914)</u>	<u>11,648</u>
Net result	16,568	(19,775)	70,388	10,362	(37,023)
- Retained profit	10,568	-	62,888	2,862	-
- Dividend	6,000	7,500	7,500	7,500	7,000
Data per share of SRD 0.025 nominal value					
Net profit	82.84	-	351.94	51.81	-
Dividend	22.50	37.50	37.50	37.50	35.00
Shareholders' equity	680.00	524.45	919.04	966.86	746.13

² SRD = Suriname Dollar

Report of the Supervisory Board

To: the Annual General Meeting of Shareholders of FATUM Schadeverzekering N.V.

GENERAL

We are pleased to provide you with information about the financial year 2018, in which the company worked to achieve the targets it had set for itself. Although there has been some improvement to the economy we need to stay cautious regarding the cost developments and the development of premium income.

CONSULTATIONS

During 2018, there were regular consultations between the Supervisory Board and the Managing Board about periodic interim internal reports, relevant corporate and market developments, and the capital expenditure, investment and credit policies. The Supervisory Board issued advisory opinions on these issues. Specific areas of attention during the reporting period included implementation of the holding structure, compliance measurement and the effect of new legislation on the company.

FINANCIAL STATEMENTS AND PROPOSED PROFIT APPROPRIATION

With due observance of the provisions of Article 29(4) of the Articles of Association, we are pleased to inform you as follows with respect to the financial statements for 2016 of FATUM Schadeverzekering N.V., consisting of the consolidated and separate financial statements:

We have engaged an audit firm to audit the consolidated and separate balance sheets as at 31 December 2018 and the consolidated and separate income statements for the financial year 2018, as well as the accompanying notes. We advise you to adopt the financial statements in question, which the Managing Board has offered to the Meeting together with the auditor's report issued by BDO Assurance N.V., dated 23 December 2019. This adoption will serve to discharge the Managing Board from liability for its management and the Supervisory from liability for its supervision.

The Managing Board proposes to distribute SRD 7,000,000 in the form of a cash dividend. We agree with this proposal.

APPOINTMENT OF SUPERVISORY BOARD MEMBERS

Based on the retirement schedule described in Article 20 of the Articles of Association of FATUM Schadeverzekering N.V., two board members are due to step down. Due to the implementation of a holding structure, the FATUM Group decomposition of the board, after approval of the Central Bank of Suriname, will be changed.

The Supervisory Board would like to take this opportunity to thank the Managing Board for the manner in which it has represented the company's interests in the reporting period. We also thank the employee base and the intermediaries for their input and commitment over the past financial year.

Paramaribo, Suriname, 24 december 2019

The Supervisory Board

C. A. Calor – Chairman

A. R. Baarh

M. Goede

R. Lai A Fat

M. P. Hindori

GENERAL

We are pleased to present to our Annual Report 2018. This report tells you more about our organisation and our financial performance for 2018. Where relevant, we have also highlighted some developments in 2019, which is about to draw to a close, and we have included our outlook for 2020.

The Suriname economy continued to face major macroeconomic challenges in 2018. The monetary situation and the national budget were such that the government of Suriname had no choice but to resort to domestic and foreign loans as its primary source of funding. The rating agencies proceeded to downgrade Suriname's credit rating as a result.

The government continues to face the challenge of having to curb public spending and increase revenues. The proposed introduction of value added tax was postponed in 2018. The government did, however, introduce a motor vehicle tax in 2019, which was met with much public criticism. It has now been announced that a number of adjustments will be made to this tax.

The Suriname economy grew by 2% in 2018 and the inflation rate was 5.4% at year-end 2018 (2017: 9.2%).

At the end of April 2018, the Dutch customs authorities seized a large cash shipment of EUR 19.5 million, which had been dispatched to the Netherlands by the Central Bank of Suriname (CBvS). In dialogue with the Suriname government, the Central Bank of Suriname has now taken steps to get the Dutch authorities to release the cash shipment. This was the first time that a cash shipment was seized. On previous occasions, the Dutch authorities just asked the Central Bank the usual questions. This time, the Dutch customs authorities apparently refused to accept the standard answers and the Central Bank was asked to answer a number of additional questions. The matter has now been brought before a Dutch court. A ruling is expected to be handed down in 2019 yet.

THE SECTOR

Laws and regulations

ACT ON SUPERVISION OF INSURANCE COMPANIES

As of this report, the bill for the Act on Supervision of Insurance Companies, including a number of amendments, had again been submitted to the Suriname Association of Insurance Companies for comments. The introduction of the Act is expected to have great impact on the internal business processes of insurance companies, particularly when it comes to engaging agents, forming provisions and capping participations in the share capital of insurance companies.

INTRODUCTION OF VALUE ADDED TAX ACT

The Suriname government started preparing for tax reform in 2017. Within this scope, the Turnover Tax Act of 1997 is set to be replaced by the Value Added Tax Act. As of this writing, the authorities had announced that the 1 July 2018 deadline for the planned introduction of the Act would not be met and that the introduction of this Act would be postponed.

INTRODUCTION OF MOTOR VEHICLES TAX ACT

The Motor Vehicles Tax Act took effect on 1 January 2019. Its introduction was met with much public criticism. The government has now promised to make adjustments to this Act. As of this writing, it was uncertain which adjustments will be made.

BUSINESS

Insurance

MOTOR VEHICLES

The Property Damage Scheme was introduced in 2018. Under this scheme, the police will no longer respond to reports of traffic incidents involving damage to vehicles only. They will still respond to reports of driving without a licence, driving under the influence and bodily injury. After its introduction, the Suriname Association of Insurance Companies evaluated this scheme and found that there was room for improvement in police response in instances where they are in fact required to respond.

FIRE

Given that damage to the roofs of buildings is becoming increasingly common due to climate change, FATUM started to offer coverage for storm and wind gusts to individuals and commercial customers in 2017. An evaluation has shown that many customers have welcomed this top-up coverage. FATUM will also offer this coverage in 2019.

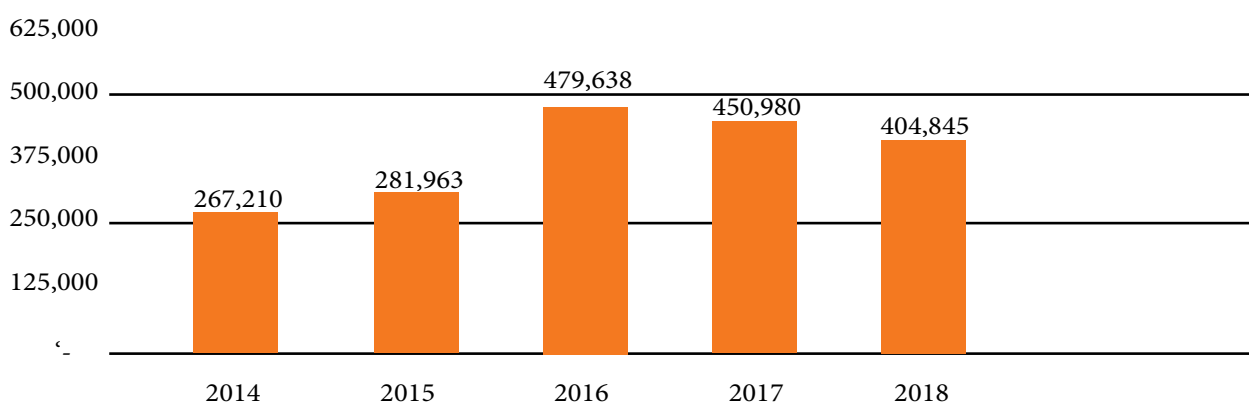
LIFE & PENSIONS

FATUM formally submitted its pension product, the pension savings plan and the pension plan for FATUM employees to the Pension Council after the introduction of the General Pensions Act 2014. The multi-step plan towards compliance with this Act was implemented in 2018 after a lengthy discussion of the steps and their implications in the Board of Trustees of Pensioenfondsvoor de FATUM Schadeverzekering N.V. (the pension fund) in 2018. It engaged in a dialogue with the Central Bank of Suriname on such issues as the procedure for registering employees with the General Pension Fund and the procedure for transferring accrued benefits to FATUM Levensverzekering N.V.

INVESTING AND INVESTMENT INCOME

Similar to last year, the investment income that was generated for 2018 was greatly affected by indirect investment income. The downgrade of the block of shares in De Surinaamsche Bank N.V., whose price per share was SRD 47.75, had a particularly adverse effect on the investment income in 2018. The sale of some mortgage loans also had an impact on the investment income. FATUM also formed provisions for suspected bad debts in 2018.

TOTAL ASSETS 2014 - 2018 (IN THOUSANDS OF SRD)

This chart shows the movements in total assets in the period 2014-2018. The foreign currency adjustments and the resulting revaluation of the investments show the progressive increase in total assets from year-end 2016 against year-end 2015. As mentioned above, the decrease in total assets in 2018 was caused by the downgrade of the Suriname securities portfolio and provisions for bad debts.

INTERMEDIARIES

Based on the outcome of the in-depth analysis that was carried out in 2017, FATUM started to tweak its agency policy in 2018 so as to boost the agents' contribution to our financial performance. Our agents are an important link between our organisation and our customers. We plan to use the outcome of this analysis in 2019-2020 to develop and implement a new policy for our agents.

BRANCH AND DISTRIBUTION NETWORK

PARAMARIBO HEAD OFFICE

We have started to renovate some of our offices with a view to improving our service provision. The renovation of the workspace assigned to the Policy Records & Reinsurance and Centralised P&C Records departments has already been completed.

NICKERIE BRANCH

We have completely revamped our Nieuw-Nickerie branch to give it a more customer-friendly look and feel. This is expected to result in greater customer focus and better customer service. We again managed to maintain our market position in 2018, even slightly improving it. We were successful thanks to the drive and commitment of our employees and intermediaries.

COMMEWIJNE BRANCH

Our branch in Meerzorg in Commewijne District opened its doors in March 2018. Customers and intermediaries welcomed the availability of FATUM information and services in their local area. We achieved our aim to bring our services closer to our customers in Commewijne District. The branch was assigned additional underwriting and claims handling powers in 2018, as a result of which all services that are now provided by the head office can also be offered to customers in Commewijne and Marowijne.

KWATTA BRANCH

We also improved the customer-friendliness of our Kwatta branch in 2018, the goal for the future being to offer the same services there as at our head office, just like we do in Commewijne and Nickerie.

ISO CERTIFICATION

In 2018, we started to prepare for the switch from ISO 9001:2008 to ISO 9001:2015. The Quality Management department has performed an audit of the internal adjustments and/or the conditions that will have to be met to successfully make this switch. The focus of ISO 9001:2015 is primarily on risk management and leadership. As of this writing, the outcome of the external audit was known; we were awarded the ISO 9001:2015 certificate.

ORGANISATION AND EMPLOYEES

In order to guarantee that our customers are offered the best possible services, continuing education and employee motivation have our undivided attention. In 2018, too, we offered our employees various in-house courses.

WORK ANNIVERSARIES

We celebrated seven work anniversaries in the reporting period. Mr K. Martosatiman and Mr H. Jaharia celebrated their 40-year and 25-year anniversary with FATUM respectively. The following persons had been with the company for 12.5 years in 2018: Ms H. Jadi, Ms W. Pardjo, Mr K. Hira, Mr C. Kromoredjo and Mr S. Autar. We would like to take this opportunity to express our appreciation for their commitment and loyalty, and congratulate them again on their work anniversaries.

OUTLOOK

In our report, we addressed a number of positive developments in the Suriname economy. Our ambition remains to continue to closely monitor premium income, claims settlement, investment trends and collection issues. Improving the customer experience, boosting efficiency and increasing productivity will still be our key priorities. We cannot do this without motivated employees.

In 2019, we stepped up our efforts to replace our IT system with a view to better accommodating the changing needs of our customers and agents. As it stands, we will probably not make a choice from the selected software packages in 2019.

WORD OF THANKS

We would like to express our special thanks to our employees for their commitment, drive and loyalty in the reporting period. We also want to extend a heart-felt thank-you to our customers for their continued faith in our services.

N.W. Lalbiharie
Managing Director

Consolidated Balance Sheet as at December 31, 2018

after profit appropriation

In thousands of SRD

	2018	2017
Assets		
<i>Non-current assets</i>		
Investment property	31,563	47,686
Other property	31,125	31,551
Other investments	<u>297,086</u>	<u>294,856</u>
	359,774	374,093
<i>Current assets</i>		
Accounts receivable	25,472	59,907
Cash	<u>19,599</u>	<u>16,980</u>
	45,071	76,887
Total assets	<u>404,845</u>	<u>450,980</u>
Liabilities		
Shareholders' equity	149,226	193,371
Insurance and other provisions	116,846	130,068
Long term liabilities	56,242	58,539
Current liabilities	<u>82,531</u>	<u>69,002</u>
Total liabilities	<u>404,845</u>	<u>450,980</u>

Consolidated Profit and Loss Account for 2018

In thousands of SRD

	2018	2017
Income		
Gross premium income	57,748	57,409
Investment result	<u>(50,829)</u>	<u>(1,295)</u>
Total revenues	6,919	56,114
Operating expenses		
Reinsurance premiums	14,303	14,362
Claims incurred	7,614	10,189
Increase insurance provisions	(596)	3,886
Commissions and expenses	20,003	17,713
Financial income and expenses	<u>14,266</u>	<u>(15,312)</u>
Total operating expenses	<u>55,590</u>	<u>30,838</u>
Result before tax	(48,671)	25,276
Income tax	<u>11,648</u>	<u>(14,914)</u>
Net result	<u>(37,023)</u>	<u>10,362</u>

Redactie
Editors

FATUM Schadeverzekering N.V.

Grafische vormgeving
Graphic design

Valerie Kampran

WWW.FATUM-SURINAME.COM

FATUM | WAT ER OOK GEBEURT